

årsredovisning 2011

Hörselskadades Riksförbund
org nr 802004-4510 • www.hrf.se

Innehåll

Verksamhetsberättelse	5
Förvaltningsberättelse	39
Resultat och balansräkning	45
Noter	55

Verksamhetsberättelse

Förord

Verksamhetsåret 2011 var ett händelserikt år. HRFs ljudmiljökampanj, som påbörjades 2010 och fortsatte under 2011, satte djupa avtryck hos beslutsfattare och andra viktiga aktörer. Satsningen var en av de största som HRF någonsin gjort, och vi lyckades etablera en för oss viktig tillgänglighetsfråga som en angelägen miljöfråga för hela samhället.

Den 6 maj firades HRFs 90-årsjubileum med en stor tillställning med närmare 350 gäster. På plats fanns representanter från HRF i hela Sverige samt företrädare för myndigheter, organisationer, forskare, näringsliv och politiker. I samband med jubileet släppte HRF jubileumsboken "Från hörselsvag till röststark", med ett urval av återblickar på organisationens födelse och utveckling. I anslutning till 90-årsjubilet genomförde vi även en intressegruppskonferens.

Under 2011 fortsatte den oroande utvecklingen mot en allt mer ojämlik och utarmad hörselvård. HRF uttryckte skarp kritik mot regeringens utredning om Fritt val av hjälpmedel, både vad gäller direktivens utformning och utredningens genomförande. Vi var särskilt kritiska mot förändringar som innebär att samhället skjuter över kostnader för hörselvård på den enskilde individen.

Tillsammans med andra hörsel- och dövorganisationer fortsatte HRF att arbeta för att vårt skolorganisationsförslag ska förverkligas. När det gäller den statliga utredningen om den framtida skolan var HRF kritiska till att vårt förslag om en nationell samordnare inte föreslogs bli permanent, utan endast en tillfällig lösning.

Vi var också mycket aktiva i den statliga tolktjänstutredningen, som tillkom efter ett intensivt arbete från bland annat HRFs sida. Många av förslagen som lämnades till regeringen i december var helt i linje med vad HRF arbetat för, bland annat ett förslag om en gemensam huvudman för tolktjänsten.

Jag vill framföra ett stort tack till alla som samarbetar med oss för att tillvarata hörselskadades intressen. Ett särskilt tack riktar jag till förbundsstyrelsens arbete under året. Tack också till HRFs personal för deras engagerade arbete.

Jag vill också tacka alla de människor runt om i landet som genom ekonomiska bidrag gör det möjligt för HRF att bedriva vårt viktiga arbete. Tack vare detta stöd kan vi bedriva intressepolitiskt påverkansarbete, främja forskning och utveckling, samt arbeta för att förändra attityder och sprida kunskap.

Jan-Peter Strömgren
förbundsordförande
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

A. Befria samtalet

A.1 Skapa insikt om hörselskadades kommunikationsvillkor och behov

Kampanjen "Befria samtalet"

HRFs ljudmiljökampanj, "Befria samtalet", påbörjades i januari 2010 och pågick under hela 2011. Satsningen var en av de största som HRF någonsin gjort, och unik i den meningen att vi lyckades etablera en för oss viktig tillgänglighetsfråga som en angelägen miljöfråga i hela samhället. Genom opinionsbildning, konferenser och påverkansarbete skapade vi medvetenhet bland politiker, myndigheter, fackliga organisationer, företagshälsovård, kommunala verksamheter, arbetsgivarorganisationer och andra nyckelpersoner.

Turné med ljudmiljökonferenser

Under februari 2010–februari 2011 genomförde HRF en turné med 21 konferenser runt om i landet, i nära samarbete med respektive distrikt. Fem av dessa genomfördes i början på 2011: Örebro, Karlstad, Uppsala, Skövde och Stockholm.

Ljudmiljökonferenserna samlade över 1 200 deltagare, varav 345 deltog på de fem konferenser som genomfördes under 2011. Bland deltagarna märktes skyddsombud, arkitekter, fastighetsförvaltare, företagshälsovård, skolledare, annan skolpersonal, miljöinspektörer, byggnadsinspektörer och andra nyckelpersoner med inflytande över ljudmiljöfrågorna. Vid konferenserna presenterades HRFs ljudmiljöundersökningar, som publicerades i januari 2010 i vår uppmärksammade rapport "Kakofonien". Dessutom medverkade akustiker, som förklarade vad bra akustik innebär, tog upp vanliga misstag samt berättade om olika praktiska lösningar som kan ge bättre ljudmiljö.

Totalt sett var konferensturnén mycket framgångsrik. Inkomna utvärderingar visar att 98 procent av deltagarna var nöjda med konferenserna.

Vid samtliga turnéstopp arrangerade HRF informationskvällar om ljudmiljö, riktad till allmänheten, ibland med debattinslag. Vid det avslutande turnéstoppet i Stockholm anordnades en debatt på temat "Hur mycket buller ska barn och lärare tåla?". I panelen deltog Jan-Peter Strömgren, HRFs förbundsordförande, Inger Maurin, andra vice förbundsordförande för Lärarförbundet, Metta Fjellner, förbundsordförande för Lärarnas Riksförbund, Maria Stockhaus (m), ordförande för utbildningsberedningen i Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), samt Bernt Nilsson, t. f. generaldirektör, Arbetsmiljöverket. I debatten gav de båda lärarfacken sitt stöd till HRFs förslag om att tillsätta en bullerkommission för förskolan och skolan. SKLs företrädare deklarerade att de vill samarbeta med HRF för att ge kommunerna kunskap och verktyg för att förbättra ljudmiljön ute i skolorna. Detta arbete påbörjades som utlovat och kommer att vara aktuellt under 2012.

Företagssamarbeten och utställningar

I samband med ljudmiljöturnén hade HRF flera företagssamarbeten, och intresset från näringslivet ökade påtagligt allt eftersom turnén framskred. Vid konferenserna medverkade akustiker från vår kampanjsponsor, Akustikmiljö i Falkenberg AB, samt från ÅF Ingemansson. I anslutning till konferenserna och informationskvällarna hade HRF utställningar om ljudmiljö, med vår "ljudmiljösimulator", informationsmaterial med mera. Här deltog även utställare från totalt ett 20-tal olika företag inom akustik, hörteknik och inredning.

Media, marknadsföring och webb

Ljudmiljökampanjen fick stort genomslag i massmedia, framför allt under turnén då HRF fick gott om mediebevakning i de flesta län som besöktes. Sammanlagt publicerades över 1 200 artiklar och radio- och tv-inslag om kampanjen och ljudmiljöfrågan under 2010-2011. De tog framför allt upp HRFs ljudmiljöundersökningar, ljudsmarta lösningar, samt lokala ljudmiljöproblem i skolor, öppna kontor och restauranger.

HRF gick ut med totalt 31 pressmeddelanden i samband med ljudmiljökampanjen, varav nio under 2011.

Under både 2010 och 2011 marknadsfördes "Befria samtalet" och konferens-turnén med tv-reklam och annonser i dagspress och arbetsmiljötidningar, vilket bidrog till uppmärksamheten kring kampanjen. Huvuddelen av annonseringen ägde rum lokalt, inför de olika turnéstoppen, då vi även informerade genom affischering och spridning av flygblad i samarbete med respektive distrikt.

Kampanjwebben, befriasamtalet.se, var under hela perioden ett nav i kampanjarbetet med nyheter, turnéinformation, ljudmiljöfakta med mera. Via kampanjwebben erbjöds bland annat en rad faktablad som var mycket efterfrågade av konferensdeltagare i deras fortsatta arbete med ljudmiljöfrågan.

Lokala undersökningar

Inom ramen för ljudmiljökampanjen genomförde 20 av HRFs distrikt ljudmiljöundersökningar på restauranger/caféer, varav fem under 2011. Flera av dessa väckte stor lokal uppmärksamhet.

Som en del av kampanjen genomförde förbundet ljudmiljöundersökningar vid några större arbetsplatser runt om i landet, i samarbete med Novus Opinion och med stöd av respektive distrikt. Syftet var att skapa medvetenhet om ljudmiljö som arbetsmiljöfråga.

I hälften av HRFs 22 distrikt genomfördes minst en arbetsplatsundersökning. Totalt genomfördes 16 undersökningar, varav en under 2011. Samtliga undersökningar presenterades på arbetsplatserna tillsammans med HRFs distrikt. Detta gav distrikten tillfälle att initiera samarbete i ljudmiljöfrågan med större arbetsplatser lokalt.

Kontakter med politiker och myndigheter

Genom "Befria samtalet"-kampanjen lyckades HRF sätta störande ljud och samtalsvänliga ljudmiljöer på olika myndigheters, politikers och andra aktörers dagordning.

Med anledning av den pågående översynen av författningen Enkelt avhjälpa hinder samt en aviserad översyn av Boverkets byggregler kontaktade vi Boverket för att särskilt uppmärksamma behovet av att se över regler som rör ljudmiljöområdet. Vi initierade med detta en dialog med utgångspunkt i HRFs krav när det gäller god ljudmiljö, vilket i sin tur ledde till att Boverkets regelöversyn kom att omfatta ljudmiljöfrågan på ett påtagligt sätt. Boverkets arbete ska vara genomfört till halvårsskiftet 2013.

Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) deklarerade i slutet på året att de aktivt arbetar med att öka kunskaperna om ljudmiljöfrågor i kommunerna, som en följd av de kontakter HRF hade med SKL i samband med turnén (se ovan).

HRF uppmärksammade ljudmiljöfrågan på Centerpartiets årsstämma i Åre. Vår informationsmonter besöktes flitigt av centerpolitiker på riks-, landstings- och kommunnivå. Förbundet träffade också Kenneth Johansson (C), ordförande i riksdagens socialutskott, i en diskussion om ljudmiljöfrågan.

Mässor och utställningar om ljudmiljö

I februari deltog HRF med kampanjen "Befria samtalet" vid möbelmässan Stockholm Furniture Fair 2011, i samarbete med vår kampanjsponsor Akustikmiljö i Falkenberg AB. Vi anordnade bland annat ett gemensamt seminarium med akustiker och sakkunniga från HRF. I mässmontern informerade vi om HRFs ljudmiljöarbete och nådde bland annat arkitekter, representanter för inredningsföretag, inköpare och fastighetsförvaltare.

I samband med HRFs "Hörseldagar" på Stockholms Central i oktober informerade HRF om ljudmiljöfrågor och vår ljudmiljökampanj. I montern fanns HRFs ljuddämpade rum, där besökare kunde uppleva vilken stor skillnad som kan uppnås genom att bygga på rätt sätt med ljudabsorberande material. I montern medverkade även vår kampanjsponsor, Akustikmiljö i Falkenberg AB (se även I).

På mässan Skolforum i Stockholm i november hade HRF en monter där lärare, skolledare och andra besökare kunde få mer information om ljudmiljöfrågor, prova HRFs ljudsimulator samt göra vårt webbaserade hörseltest. På Skolforum deltog HRF även med en öppen föreläsning vid "Speakers Corner" om ljudmiljön i skolan. Vi redogjorde för våra undersökningar och rapporten "Kakofonien" samt berättade om våra erfarenheter från ljudmiljökampanjen "Befria samtalet".

Ljudmiljöundersökning vid högskolan

De ljudmiljöundersökningar som HRF genomförde 2009 visade att ljudmiljöproblemen är stora inom förskola och skola. För att få en mer heltäckande bild av ljudmiljöproblemen inom utbildningsområdet genom-

förde vi en enkät vid högskolor och universitet i samarbete med opinionsinstitutet Novus. Enkäten, som besvarades av 1 500 studenter vid fem lärosäten i Sverige, visade att fyra av tio studenter har problem med dålig ljudmiljö. Hela 40 procent av studenterna besväras av störande ljud i högskolans lokaler och 42 procent har ofta/ibland svårt att höra vad föreläsaren säger.

Resultatet gjorde att HRF i ett pressmeddelande uttalade krav på en statlig bullerkommission som ser över ljudmiljön i alla lärande miljöer – från förskola till högskola. Undersökningen och kravet på en bullerkommission fick en hel del uppmärksamhet i media, både på riksplanet och i de län där undersökningen genomfördes.

Medverkan i standardiseringsarbete

HRF ansökte och beviljades medlemskap i Swedish Standards Institute (SIS), som arbetar med att ta fram olika standarder. HRFs engagemang är i första hand fokuserat på den tekniska kommitté som arbetar med byggakustik (tk197). Genom andra kommittéer och grupper vid SIS kommer förbundet att bevaka och driva även andra frågor som är angelägna inom tillgänglighetsområdet.

HRF var värd för ett möte med en internationell arbetsgrupp inom International Electrotechnical Commission (IEC/TC29) som för närvarande arbetar med revidering av slingstandard.

Utbildningsstöd till distrikten

Distrikten hade under året möjlighet att söka ett bidrag om 5 000 kronor till fortbildning i ljudmiljöfrågor, i syfte att utveckla kunskaperna hos förtroendevalda och medlemmar. Ett distrikt ansökte och erhöll bidrag.

Textning och hörbarhet i tv och radio

HRFs mångåriga arbete med att förbättra textning och hörbarhet i tv gav fortsatt resultat under 2011. Bland annat kunde vi konstatera att vid slutet av 2011 var 60 procent av de svenska programmen på SVTs kanaler textade. Motsvarande andel vid slutet av 2010 var 45-50 procent. Även i TV4, Kanal 3 och Kanal 5 har andelen textade program ökat under de senaste åren.

För att kunna få bra direkttextning i främst SVT har HRF drivit frågan om en språkatabank. Under året hade Språkrådet regeringens uppdrag att se över hur en språkatabank kan introduceras och finansieras. Ärendet avrapporteras till kulturdepartementet i februari 2012. HRF var representerat i Språkrådets referensgrupp, där vi hävdade vikten av att en svensk språkatabank snarast blir verklighet.

Svensk film och teater

HRFs arbete med ökad tillgänglighet till film och teater gav fortsatt resultat under 2011. Tillsammans med representanter för hörsel- och dövorganisa-

tionerna påverkade förbundet filmdistributörerna, SF Bio och Svenska Filminstitutet, vilket ledde till att textade svenska filmer visades i fler delar av landet samt att annonseringen av de textade filmerna blev bättre och bredare. Begränsningen var dock fortfarande att "smalare" kvalitetsfilmer inte visades textade på bio.

Av totalt 20 svenskspråkiga filmer som hade biografpremiär under året visades tolv med svensk text. Filmerna turnerade runt på sjutton av SF Bios biografier i Sverige för att visas textade under en begränsad tid. På så sätt har de textade filmerna fått bättre spridning över landet.

SF Bio började under året att på sin hemsida informera om vilka filmer som är textade liksom var och när de visas. Även annonseringen i tidningarnas bioannonser om de textade filmerna har blivit bättre och tydligare.

Förbundet drev krav på digitalisering av biografier och svensk film, eftersom detta bedöms vara det bästa, enklaste och billigaste sättet att göra svensk film på bio tillgänglig genom textning. SF Bio, som är den stora aktören på biografmarknaden, räknar med att någon gång under 2013 ha digitaliserat så gott som samtliga sina biografier, vilket innebär att de svenska filmerna blir digitaliserade. Förutsatt att den enskilde biografägaren tillåter det kan därmed filmerna visas med svensk text. Det medför också att det inte behövs några särskilda textade filmkopior; vid premiären av en svensk digitaliserad film kan den på en och samma gång visas textad i hela landet.

HRF ställde även krav på mer och bättre textning på teatrarna. Riksteatern fortsatte att förbättra tillgängligheten genom att erbjuda mobil teleslinga med mottagare på tio olika föreställningar som turnerade runt i Sverige. Den mobila teleslingan används när den stationära hörtekniken inte fungerar.

Bygg klokt

"Bygg klokt" är ett samarbete mellan sex funktionshinderförbund, vars syfte är att förbättra tillgängligheten och användbarheten i byggd miljö. Förutsättningarna för samarbetet ändrades under året, det blev därför aktuellt att diskutera dess framtida inriktning. Diskussionen ledde till att gällande avtal sades upp och att en arbetsgrupp tillsattes som fick i uppdrag att ta fram ett nytt avtal. Verksamheten är vilande för närvarande.

Tillgänglighet i kollektivtrafiken

Efter många års påverkansarbete har tillgängligheten för hörselskadade i kollektivtrafiken sakta förbättrats. Under året drev förbundet krav på förbättringar bland annat genom sin representation i Trafikverkets centrala samrådsorgan. Trafikhuvudmännen är numera medvetna om att det krävs textad trafikinformation, god ljudmiljö generellt samt god hörbarhet i högtalarna (ombord på bussar/tåg/ flygplan med mera samt på terminaler/stationer) och att det i vissa situationer krävs teleslinga.

REMISSER, SKRIVELSER och YTTRANDEN

- Förbundet deltog i en kartläggning som EFHOH (European Federation of Hard of Hearing People) gjorde om tillgängligheten till tv och textningen av tv-program.
- Förbundet lämnade synpunkter på en konsultrapport avseende utredning om tillgänglighet i tv för personer med funktionsnedsättning. Utredningen gjordes på uppdrag av Myndigheten för radio och tv. Sammanfattningsvis framförde HRF att alla program ska vara textade och med bra kvalitet samt att programmen också ska ha en bra hörbarhet.
- Förbundet lämnade synpunkter på diskussionsunderlag från kulturdepartementet angående bedömning av statligt stöd till filmer och annan audiovisuell produktion. HRF framförde att alla svenska filmer och annan audiovisuell svensk produktion som produceras med statligt eller annat samhälleligt stöd ska vara försedda med text, så att även personer med en hörselnedsättning kan ta del av det. Vi påtalade att den nya digitala tekniken i detta sammanhang kan vara en lösning.
- Förbundet lämnade ett remissvar på EU-kommissionens grönbok om distribution av audiovisuella verk i EU: Möjligheter och utmaningar med en digital inre marknad, KOM (2011) 427 . I remissvaret framhöll vi bland annat att alla svenska program på tv, webben och bio (filmer) bör textas samt att inslag med störande bakgrundsljud/ musik samtidigt med tal ska undvikas. Vidare menade vi att en svensk språkatabank måste inrättas för att uppnå bättre och effektivare direkttextning. Vi framförde också att befintlig textning av tv-program som sänds från utlandet också ska vidare-sändas. Vi ansåg att det inte räcker med att endast sända ljud och bild.
- I en enkätundersökning från Statskontoret, avseende bland annat tillgängligheten i apotekslokalerna, framförde vi vikten av god ljudmiljö i lokalerna. Undersökningen gjordes med anledning av omregleringen av apoteksmarknaden.
- I samband med en enkät från Nordiska museets och HandikappHistoriska föreningens (HAIKU – Handikapphistoria i kulturarvet) framförde vi bland annat att exempelvis Nordiska museet i Stockholm skulle kunna spegla hörselskadades historia från barndom och skolgång till arbetsliv, medelålder och upp på ålderns höst. Enkäten syftade till att ta reda på hur förbundet uppfattar dagens museer ur olika aspekter samt hur vi tycker att de speglar hörselskadade personers kulturarv.

A2 Habilitering/rehabilitering och hjälpmedel

HRF har under senare år tvingats föra en hård kamp för att värna hörselskadades rätt till hörselvård. Hotbilden förstärktes ytterligare under 2011, då regeringen och en del landsting fortsatte att driva på snabba, ogenomtänkta systemförändringar som utarmade hörselvården och lade över ett allt större kostnadsansvar på den enskilde.

Vårt hörselvårdsarbete under året handlade framför allt om införandet av vårdval och "fritt val av hjälpmedel", men också om vårdavgifter. Regeringen tillsatte flera utredningar med mycket korta utredningstider, vars uppdrag till stora delar gick stick i stäv med det HRF anser vara ansvarsfull hälso- och sjukvårdspolitik.

Vårdval och "fritt val av hjälpmedel"

I februari tillsatte regeringen en utredning om "fritt val av hjälpmedel". Redan i december kom betänkandet *Hjälpmedel – ökad delaktighet och valfrihet* (SOU 2011:77). Utredningens uppdrag var att lämna förslag på hur ett system för "fritt val av hjälpmedel" kan utformas samt tydliggöra vissa frågor för att stödja, underlätta och främja införandet av ett sådant system i kommuner och landsting. HRF kunde konstatera att utredningen var ett beställningsverk från regeringen, i syfte att genomföra en reform som inte hade efterfrågats av de grupper som använder hjälpmedel. HRFs förbundsordförande, Jan-Peter Strömgren, hade som deltagare i expertgruppen, på Lika Unikas mandat, möjlighet att närmare följa utredarens arbete.

HRF riktade skarp kritik mot både regeringens utredningsdirektiv och hur utredningsarbetet gick till. I samband med att utredningen presenterades i december, vid en konferens anordnad av Hjälpmedelsinstitutet, sammanfattade vi HRFs kritik i ett informationsblad: "Fritt val av hörapparater: Valfrihet – för den som har råd". Informationsbladet spreds även under Socialdemokraternas rådslag i början på december.

HRF lämnar sitt remissvar på betänkandet om "fritt val" senast den 25 april 2012.

Vårdval diskuterades intensivt i många regioner och landsting under året. I Uppsala läns landsting genomfördes vårdval hörsel från den 1 november och i Stockholms läns landsting genomfördes vårdval för primärhörselrehabilitering från och med den 1 december. Besluten innebar att hörselskadade själva genom vårdval kan välja mottagning där de kan prova ut hörapparater. I Stockholm innebar beslutet dessutom att "fritt val av hjälpmedel" permanentades efter försöksprojektet Fritt val av hjälpmedel, som avslutades 2009. I Uppsala län valde politikerna att avvakta med införandet av "fritt val av hjälpmedel" tills vidare.

Förbundet bedrev ett mycket aktivt påverkansarbete inför vårdvalsbesluten, tillsammans med distrikten i Uppsala län och Stockholms län.

I Landstinget Kronoberg hade vårdval och fritt val av hjälpmedel inom hörselområdet diskuterats länge. Efter påverkan från bland andra HRF valde Folkpartiet och Centern att dra sig ur vårdvalsreformen och därmed blev det varken vårdval eller "fritt val" i Kronoberg.

Region Skåne valde, trots HRFs invändningar, att införa "fritt val av hörapparater", vilket innebär att regionen subventionerar en liten del av hörapparatkostnaden. Resten får individen betala ur egen ficka. HRF fick kännedom om att en del individer som valde hörapparater genom "fritt val" betalade så mycket som 20 000–25 000 kronor för två hörapparater, utöver regionens subvention.

Hörsellinjen kontaktades av många hörselskadade som på olika sätt drabbats av negativa konsekvenser av vårdval och "fritt val". Dessa erfarenheter gav HRF ett viktigt underlag i det fortsatta påverkansarbetet.

HRF uppdrog åt en konsult att se över effekter av olika vårdvalslösningar inom hörselvården. Syftet med uppdraget var att se vilka ekonomiska konsekvenser vårdval och "fritt val" får för både samhället och för individen. Tyvärr visade det sig vara svårt att få fram tillförlitliga uppgifter för att genomföra uppdraget.

Vårdval och framför allt "fritt val av hjälpmedel" diskuterades på förbundsmötet i november.

Ojämlika avgifter

Förbundets kartläggning av hörselvårdsavgifter visade att 19 av 21 landsting hade avgifter som inte ingick i högkostnadsskyddet. Endast Region Halland och Västra Götaland hade inga särskilda hörselvårdsavgifter. Vi agerade med anledning av avgiftsförändringar i Dalarna, Sörmland och Värmland, tillsammans med respektive distrikt.

I juni tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att se över avgiftsstrukturen inom hälso- och sjukvården. I direktiven till utredningen konstaterade regeringen att det inte finns något nationellt högkostnadsskydd för tekniska hjälpmedel. Detta var första gången som regeringen officiellt gett uttryck för denna uppfattning, som går stick i stäv med HRFs syn, nämligen att avgifter för hjälpmedel ska ingå i högkostnadsskyddet. HRFs generalsekreterare, Hans Ericson, utsågs att representera Lika Unika i utredningens referensgrupp. Utredningen presenterar sitt betänkande i januari 2012.

Under året träffade förbundet statssekreterare Karin Johansson på Socialdepartementet angående avgifter i vården.

Egna undersökningar

Även under 2011 samlade HRF in uppgifter från hörselvården om utprovning av hörapparater/cochlea-implantat (CI), hörselvårdsavgifter samt habilitering för barn. Uppgifterna angående hörapparater och CI samt habilitering av barn avsåg kalenderåret 2010. Resultatet sammanställdes och analyserades.

De aktuella uppgifterna användes som underlag i vårt löpande intressepolitiska arbete.

HRF och Hjälpmedelsinstitutet (HI) samarbetade för första gången vid insamlingen av hörselvårdens statistik om hörapparater med mera. Resultatet från försöket redovisades separat av både HRF och HI. Samarbetet blev framgångsrikt och kommer att fortsätta även under 2012.

Under året påbörjades arbetet med en enkät bland medlemmar med Menières sjukdom. Undersökningen genomförs under det första kvartalet 2012.

Socialstyrelsens kartläggning av syn- och hörselrehabilitering för vuxna

Under hösten 2011 genomförde Socialstyrelsen en kartläggning av syn- och hörselrehabilitering, som HRF initierat föregående år, tillsammans med Synskadades Riksförbund (SRF). Inom hörselområdet låg fokus på den fördjupade rehabiliteringen för vuxna. HRF var delaktig i utformningen av enkäten som gick ut till samtliga regioner och landsting. Rapporten "Rehabilitering för vuxna med syn- eller hörselnedsättning – Landstingens habiliterings- och rehabiliteringsinsatser" publiceras i januari 2012.

Kommunernas stöd till äldre

HRF driver tillsammans med Synskadades Riksförbund (SRF) och Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB) kravet att det ska finnas gemensamma syn- och hörselinstruktörer eller motsvarande inom äldreomsorgen i samtliga kommuner. Under 2011 ansökte organisationerna om medel från Allmänna arvsfonden till ett projekt för att utveckla en ny utbildning för gemensamma syn- och hörselinstruktörer vid en folkhögskola. Kontakter togs även med Syn-hörselinstruktörsföreningen i Sverige (SHIF-S). I december fick förbunden beskedet att ansökan avslagits, men en förnyad kontakt togs och en uppvaktning gjordes strax innan jul hos Arvsfonden. Under förutsättning att alla förbund vill skicka vi in en reviderad gemensam ansökan under vintern/våren 2012.

Internt seminarium om hörselvård

Under våren anordnades ett internt seminarium om hörselvården dit samtliga distrikt var inbjudna. Syftet var att lyfta upp aktuella frågor inom området och erbjuda möjligheter till diskussion kring hur vi kan stärka vårt bevaknings- och påverkansarbete. Seminariet blev mycket uppskattat; det framfördes önskemål om en uppföljning, vilket också är inplanerat för 2012.

Almedalen

HRF deltog och var medarrangör till Lika Unikas seminarium under politikerveckan i Almedalen i början på juli. Under rubriken "Kommunala rättigheter eller mänskliga rättigheter? Ingen vill ta notan", avhandlades

frågor om habilitering och rehabilitering under ledning av moderator Alexandra Pascalidou.

Hörselvårdskonferens

HRF deltog på Hjälpmedelsinstitutets årliga konferens för chefer inom hörselvården i november. Fokus på konferensen var frågor om vårdval och "fritt val av hjälpmedel".

REMISSER, SKRIVELSER och YTTRANDE

- Skrivelse till Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om att äldre hörselskadades behov måste säkras när kommunerna upphandlar äldreboenden och utförare av hemtjänst. Detta mot bakgrund av att den bristande kvaliteten i äldreomsorgen har uppmärksammats och debatterats flitigt i massmedia under hösten.

A.3 Tillgång till tolkning av hög kvalitet

Utredning av tolksystemet

HRF var under året mycket aktiva i Tolkjänstutredningen (SOU 2011:83), som tillkom bland annat efter ett intensivt arbete från HRFs sida. Utredningens uppdrag var att kartlägga och analysera hur nuvarande organisering, reglering, tillsyn och finansiering av tolktjänst fungerar inom olika samhällsområden. Många av förslagen i betänkandet, som lämnades till regeringen den 14 december, var helt i linje med vad HRF arbetat för. Bland annat föreslog utredaren en gemensam huvudman för tolktjänsten och en försöksverksamhet med fri tillgång till tolktjänst.

Tolkråd och dokument om TSS

Tecken som stöd för tal, TSS, har efterfrågats både som kommunikationsmetod och tolkmetod trots att det saknas forskning och fakta om vad TSS egentligen är. Avsaknaden av forskning och annan dokumentation har gjort att det har cirkulerat olika definitioner och uppfattningar om TSS. Ett tillfälligt tolkråd fick förbundsstyrelsens uppdrag att beskriva behovet av TSS och TSS-tolkning. Tolkrådet lämnade sin rapport till förbundsstyrelsen under våren. I december fastställde förbundsstyrelsen dokumentet "Tecken som stöd för tal, TSS. Ett verktyg för kommunikation om TSS, som sedan skickades till berörda verksamheter, bland annat pedagogiska hörselvården, tolkutbildningar, tolkcentraler, folkhögskolor som har TSS-kurser. Dokumentet blev mycket uppskattat.

Dialog med distrikten

Den 12 september genomfördes ett internt tolkseminarium där representer för distrikten, förbundsstyrelsen och kansliet deltog. Vid seminariet diskuterades aktuella frågeställningar bland annat tolktjänstutredningen och HRFs dokument om TSS-tolkning. Distrikten rapporterade och diskuterade även kring aktuella frågeställningar i det lokala arbetet med tolkfrågor.

Tolkutbildning vid högskolan

HRF har under flera år haft kontakter med Utbildningsdepartementet och Stockholms Universitet angående tolkutbildning vid högskolan. Detta resulterade i att Stockholms Universitet under året fick utvecklingsmedel för att förbereda en teckenspråkstolkutbildning. Beslutet var i sig en framgång när det gäller att upprätta tolkutbildning vid högskolan, men ett bakslag då HRF hade arbetat för att Stockholms Universitet även skulle få i uppdrag att starta en skrivtolkutbildning. Vi arbetar vidare med denna målsättning.

Skrivtolkning på distans

Landstingen genomförde under året försöksverksamhet med skrivtolkning på distans, både via dator och mobil. HRF medverkade i detta projekt genom att förmedla kontakt till försökspersoner samt lämna synpunkter på hur tolkningen har fungerat och bör fungera. Tekniken går framåt och vi kommer att följa utvecklingen.

B. Utbildning på våra villkor

B.1 Utbildning på våra villkor

Skolorganisation för hörselskadade och döva elever

Tillsammans med de andra hörsel- och dövorganisationerna fortsatte HRF att arbeta för att vårt skolorganisationsförslag ska förverkligas. Vi förde dialog med Utbildningsdepartementet och den statliga utredningen "Flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp". Utredningen hade annan uppfattning än oss om hur statens stöd ska utformas och föreslog en tillfällig nationell samordnare. HRF framförde att vi anser att verksamheten ska vara permanent och att vi inte heller är överens med utredaren om vad samordnaren ska ha för uppdrag. I december uppvaktades därför Utbildningsdepartementet och vi lyfte fram behovet av en permanent sammanhållen skolorganisation för hörselskadade och döva.

Samtidigt som förslagen i ovan nämnda utredning fortfarande bereddes på regeringskansliet lyftes ett av utredningens förslag – en kraftig höjning av

kommunernas ersättning till specialskolan – in i budgetpropositionen redan under hösten. HRF anser att beslut om den framtida skolorganisationen måste tas i sin helhet. Därför uppmanade vi Utbildningsutskottet att i samband med deras behandling av budgetpropositionen föreslå att detta förslag ska tas i ett större sammanhang, tillsammans med övriga förslag om specialskolan.

Tillsammans med våra systerorganisationer – Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB), Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Unga Hörselskadade (UH), Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU) samt Dövblind Ungdom (DBU) anordnade vi ett skolseminarium där vi diskuterade en gemensam plattform. Utifrån denna plattform fördes diskussioner med bland annat Utbildningsdepartementet, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) samt med Socialdemokraterna i Utbildningsutskottet.

Föräldradiolog om skolan för hörselskadade barn och ungdomar

För att engagera föräldrar i HRFs arbete med skolorganisationsförslaget diskuterades skolfrågan vid föräldrarnas seminarium under intressegruppskonferensen. Deltagarnas erfarenheter och synpunkter var viktiga för HRFs fortsatta arbete.

Under 2011 trädde en ny skollag i kraft. Den nya skollagen innebär bland annat en större möjlighet att överklaga beslut om bland annat skolskjuts och rätt till särskilt stöd. Detta ger föräldrar till hörselskadade barn större möjligheter att kräva sina barns rättigheter i skolan. För att stödja våra medlemmar i detta påbörjades under året ett arbete med att undersöka möjligheter för att eventuellt kunna erbjuda juridisk rådgivning för våra föräldramedlemmar i framtiden.

Skolgrupp

I februari lämnade förbundsstyrelsens tillfälliga skolgrupp sin rapport. Rapporten gav ett underlag för HRFs kommande intressepolitiska arbete kring hur den framtida skolan för hörselskadade bör se ut och vilka kvaliteter skolverksamheten ska ha. Förbundsstyrelsen ställde sig bakom samtliga förslag.

Rätten och möjligheten att lära sig teckenspråk

Språklagen ger hörselskadade rätt att lära sig, utveckla och använda teckenspråk. Att det ska bli verklighet är en utmaning. HRF har i olika sammanhang påtalat denna rätt och att det ska genomföras i praktiken. Utredningen om en flexibel specialskola föreslog att rätten till teckenspråksundervisning i grundskolan ska förstärkas. Vi ställde oss positiva till detta, men påpekade samtidigt att eleverna måste erbjudas situationer och miljöer där de får möjlighet att använda språket.

I samband med den årliga enkäten till pedagogiska hörselvården (se A.2) samlade vi in information om landstingens utbud av teckenspråksundervisning för barn. Sammanställningen visade att hälften av landstingen erbjuder detta i någon form.

REMISSER, SKRIVELSER och YTTRANDE

- Remissvar på delbetänkandet *Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp* (SOU 2011:30): I mars presenterade den statliga utredningen "Flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp" sina förslag i ett delbetänkande. Utredningen skulle se över möjligheten för elever att gå både i grundskolan och i specialskolan samt hur staten bäst kan stödja kommuner och fristående skolhuvudmän. Utredningens utgångspunkt var att kommunerna ska ta ett större ansvar för målgruppen, vilket genomsyrade förslagen. Även valfrihet och närhetsprincipen var viktiga ledord för utredningen. I vårt remissvar framförde HRF bland annat att staten måste stödja kommunerna då de inte har möjlighet att bygga upp och underhålla kompetens själva. Utredningens förslag om en tillfällig nationell samordnare är otillräckligt och vi var inte heller överens med utredaren om vilket uppdrag samordnaren ska ha.

B.2 Bättre förutsättningar för delaktighet på gymnasiet, vid högskola/universitet och inom kommunal vuxenutbildning

Svenskundervisning för hörselskadade invandrare

HRF hade under året ett givande samarbete med SIOS (samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige) och några andra funktionshinderorganisationer för att tillsammans arbeta för bättre svenskundervisning för invandrare med funktionsnedsättning. Vi genomförde ett gemensamt seminarium inför remissvar till utredningen om tidsbegränsning i svenskundervisning för invandrare. En rad remissinstanser deltog och vi passade på att påtala utredningsförslagets konsekvenser för våra målgrupper. Gruppen hade också flera föreläsningar på SFI-läraryrket vid Stockholms universitet (SFI: Svenskundervisning för invandrare). HRF medverkade vid två tillfällen, tillsammans med Synskadades Riksförbund (SRF) och Dyslexiförbundet.

Enkät bland 1 500 högskolestudenter

I samband med HRFs enkät om ljudmiljön vid högskolan (se även A.) ställde vi även frågor riktade till hörselskadade. Endast ett fåtal (8 procent) av de som uppgav att de hade en hörselnedsättning hade hörapparat. De flesta (86 procent) ansåg sig inte heller behöva hörapparat. Mer än hälften av alla

hörselskadade kände inte till vilka hörhjälpmedel som finns och var man kan få hjälp. Slutsatsen blev att HRF måste verka för att information om hörselvård och hjälpmedel når ut till högskolestudenterna på ett bättre sätt.

REMISSER, SKRIVELSER och YTTRANDEN

- Yttrande över betänkandet *Tid för snabb flexibel inläarning* (SOU 2011:19). En utredning fick uppdrag av regeringen att föreslå hur man kan genomföra en tidsbegränsning av svenskundervisning för invandrare (SFI). Utredningen föreslog att en student ska ha rätt till SFI-undervisning i max två år och att det ska gälla alla studenter oavsett dennes förutsättningar. Detta trots att utredningen skulle överväga undantag från tidsbegränsningen till exempel för personer med funktionsnedsättning. HRF var mycket kritiska till detta förslag och menade att detta skulle försämra hörselskadades möjligheter att nå målen i SFI. Utöver förslaget om tidsbegränsning hade utredningen flera positiva förbättringsförslag som HRF stödjer och kommer att arbeta för att de genomförs.

C. Ett fungerande arbetsliv

C.1 Motverka ohälsa

Undersökning om hörselkontroller

En tredjedel av landets arbetstagare har inte testat hörseln på över tio år. Det visar en undersökning som HRF lät göra under hösten, i samarbete med Novus Opinion. Resultatet, som presenterades i samband med en hörseltestkampanj inför Hörselskadades Dag (se även I.), visade bland annat att sju av tio kvinnor aldrig får göra hörselkontroller på jobbet.

Bristen på regelbundna hörselkontroller får allvarliga konsekvenser. I dag finns det ungefär 770 000 hörselskadade i yrkesverksam ålder, varav de flesta saknar hjälpmedel på jobbet.

Arbetsplatsundersökningar

I samband med ljudmiljökampanjen "Befria samtalet" genomförde förbundet ljudmiljöundersökningar vid 16 större arbetsplatser runt om i landet, med stöd av distrikten (se A.1).

C.2 Motverka utslagning från arbetslivet

Försäkringsmedicinska beslutsstöd

På HRFs initiativ beslutade Socialstyrelsen, som utfärdar försäkringsmedicinska beslutsstöd, att en översyn av beslutsstöden för hörselnedsättning och tinnitus/hyperacusis ska komma igång. Beslutet fattades under hösten.

D. En organisation i utveckling

D.1 Alla ska känna sig välkomna i HRF

Som ett led i HRFs satsning på att utveckla föräldraverksamheten ordnades träffar med föräldrar i samarbete med hörselvården. Träffarna genomfördes i anslutning till ljudmiljökampanjens öppna möten i Karlstad och Stockholm.

HRF hade under året målsättningen att skapa möjligheter för föräldrar att diskutera frågor kring hörselskadade barns skolgång och språkutveckling samt medverka aktivt för att hörselskadade barn ska få en bättre skolsituation. För detta ändamål sökte vi tillsammans med Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB) och Unga Hörselskadade (UH) om medel hos Allmänna Arvsfonden. Tyvärr beviljades inga medel.

HRFs 90-årsjubileum

Den 6 maj firades HRFs 90-årsjubileum med en festlig tillställning på Münchenbryggeriet i Stockholm, med närmare 350 gäster. På plats fanns representanter för HRF från hela Sverige samt företrädare för myndigheter, organisationer, forskare, näringsliv och politiker.

Flera kända talare medverkade, bland andra den brittiske "ljudmiljögurun" Julian Treasure, som hyllade HRFs arbete för bättre ljudmiljö, professor Hans Rosling, som talade om hörselvård i ett globalt perspektiv, och Madeleine Sjöstedt, fastighets- och kulturborgarråd i Stockholm (FP), som tog upp egna upplevelser av att höra dåligt. Dessutom medverkade den hörselskadade sångaren Thomas Lindberg (Wizex), som bland annat framträdde med en teckenspråkig elevkör från Alvikskolan. Konferencier var Hans Dahlman, mer känd som "Lelle Printer". Därpå följde mingel med förfriskningar i ljuddämpad miljö.

I anslutning till arrangemanget kunde gästerna se en väggutställning med foton och tillbakablickar på organisationens 90-åriga historia.

Intressegruppskonferens

Den 7 maj, i anslutning till firandet av HRFs 90-årsjubileum, genomfördes en intressegruppskonferens i Stockholm. Konferensen vände sig till HRF-medlemmar med tinnitus, Menières sjukdom och ljudöverkänslighet, samt vuxendöva/CI-användare och föräldrar till hörselskadade barn. De fem intressegrupperna fick ta del av gemensamma, intressegruppsspecifika och valbara, parallella föreläsningar av ledande forskare och andra professionella inom hörselområdet. Inledningstalare var professor Helge Rask-Andersen. Konferensen samlade totalt cirka 200 personer, och utvärderingen visade att det finns ett stort intresse för denna typ av arrangemang.

HRFs jubileumsbok: "Från hörselsvag till röststark"

I samband med HRFs 90-årsjubileum den 6 maj släppte HRF jubileumsboken "Från hörselsvag till röststark". Boken ger ett urval av återblickar på organisationens födelse och utveckling.

D2 Ökat intresse för att vara förtroendevald

Engagemang är den drivkraft som gör att enskilda medlemmar blir motiverade att ta på sig förtroendeuppdrag. Under året genomfördes flera aktiviteter som bidrog till att stimulera engagemanget – bland annat intressegruppskonferensen (se D.1), ljudmiljökampanjen (se A.1) och satsningen på utbildningar om äldrefrågor och ljudmiljöfrågor (se nedan). Förbundet arbetade också med att ge distrikt och föreningar stöd i deras intressepolitiska påverkansarbete. Detta stöd rörde framför allt hörselvårdsfrågan, men också skolfrågan, ljudmiljöfrågan och andra tillgänglighetsfrågor.

Förbundet gav fortlöpande råd och stöd av olika slag till förtroendevalda när det gäller internt förenings- och distriktsarbete. Kontakterna skedde huvudsakligen via telefon och e-post, men förbundet har också besökt en hel del distrikt och föreningar och medverkat i olika arrangemang.

Stöd till arbete med ljudmiljöfrågan och äldrefrågan

För att stärka det lokala arbetet med äldrefrågorna har förbundet tagit fram ett utbildningsmaterial (2010): "Vård och omsorg av äldre hörselskadade. Distrikten erbjöds under 2011 möjlighet att söka bidrag om maximalt 5 000 kronor per distrikt för fortbildning som låg i linje med detta. Under året var det sju distrikt som ansökte om och erhöll sådant bidrag. Förbundet hjälpte också till med att trycka upp material och tillhandahålla föreläsare till dessa utbildningar.

Distrikten hade även möjlighet att söka bidrag till verksamhet för att utveckla kompetensen i ljudmiljöfrågor (se A.1).

D.3 Kongressförberedelser

Förbundsstyrelsen beslutade att temat för HRFs kongress i Västerås den 1–3 juni 2012 skulle bli "En ny upplysningstid". Detta lyftes också fram som ett bärande tema i förbundsstyrelsens förslag till handlingsprogram för den kommande kongressperioden, 2013–2016. Temat återspeglar förbundsstyrelsens ambition att satsa på att sprida kunskap och förändra attityder till hörselskadade och hörselskadades behov, såväl bland beslutsfattare och andra nyckelpersoner som bland hörselskadade själva.

Förbundsstyrelsen tog under året fram fem förslag inför kongressen 2012. Förslagen gällde revision av HRFs stadgar, nytt intressepolitiskt program, HRFs handlingsprogram för 2013–2016, medlemsavgifter för 2013–2016 samt en utredning om organisationsutveckling. Samtliga förslag skickades till HRFs distrikt och föreningar i slutet av augusti, tillsammans med kallelsen till kongressen. Samtidigt bjöds distrikt och föreningar in till forskningskonferensen "Hörsselforskning 2012", som HRF anordnar den 31 maj 2012, i samarbete med Hörsselforskningsfonden. Denna konferens har samma tema som kongressen: "En ny upplysningstid".

Under hösten skapade förbundet en särskild kongresswebb, som även omfattade forskningskonferensen samt mässan "Hörselexpo 2012". Syftet med webben var att erbjuda enkel åtkomst till praktisk information, handlingar, nyheter med mera. Samtidigt skapades ett särskilt Twitter-konto för HRF-kongressen.

E. Internationell samverkan

E1 Ge hörselskadade en starkare röst i världen

Internationellt samarbete i IFHOH och EFHOH

HRF är medlem i International Federation of Hard of Hearing People (IFHOH) och i den europeiska motsvarigheten, EFHOH (European Federation of Hard of Hearing People). Förbundsstyrelseledamot Ulf Olsson är generalsekreterare i IFHOH sedan 2010. Jan Lamby, tidigare distriktsordförande i HRF i Stockholms län, är sedan 2005 generalsekreterare i EFHOH.

IFHOH hade två styrelsemöten under året, ett i Stockholm och ett i Oslo. EFHOH hade sitt årsmöte i Wien där såväl förbundsstyrelse som förbunds-kansli var representerade. De hade två styrelsemöten under året, ett i Wien och ett i Hamburg.

Under 2011 fortsatte IFHOH sitt arbete med att synas på den internationella funktionshinderarenan. Organisationen var representerad i flera olika FN-sammanhang, inte minst genom medlemskapet i IDA (International Disability Alliance), ett nätverk av internationella och regionala handikapporganisationer. Genom IDA arbetade IFHOH under året aktivt med att få FN:s medlemsstater att ratificera och implementera konventionen för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

IFHOH:s och EFHOH:s gemensamma kansli finns sedan 2008 på HRFs förbundskansli.

Nordiskt samarbete

Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS) hade i slutet av augusti sitt årsmöte och temadagar i Gjøvik i Norge. Temat var "Gemensamt sätt att arbeta – Standardisering och kvalitet". Från HRF deltog ledamöter från förbundsstyrelsen och personal från förbundskansliet. NHS hade ledarmöte i mars och kanslichefsmöte i november, båda i Stockholm.

NHS har en deltidsanställd politisk sekreterare på Svenska hörsselförbundet i Helsingfors. HRF har sedan 2009 ansvar för NHS ekonomi.

E.2 Genomföra utvecklingssamarbete i utvecklingsländer

HRF är medlem i Svenska Handikapporganisationers Internationella Utvecklingssamarbete (Shia).

År 2011 var det andra året av en tvåårig projektering tillsammans med den bolivianska organisationen för föräldrar till hörselskadade barn, APANH (*Asociación de padres y amigos de niños hipoacúsicos*). Projekteringen syftade till att arbeta fram en gemensam projektansökan till Sida genom Shia. I april genomfördes en arbetsresa till Cochabamba som framför allt ägnades åt arbete med projektansökan, vilken lämnades in i oktober 2011. Projektmålet är att APANH vid projektperiodens slut 2014 ska vara en starkare organisation.

Under 2011 slutrapporterades ett drygt tioårigt projekt med funktionshinderorganisationen LDPA och dess döv- och hörselskadeenhet DHHU. Ett resultat av HRFs och SDR:s mångåriga engagemang är att DHHU under året blev en självständig organisation.

F. Forskning och utveckling

Stöd till hörsselforskning

För att säkerställa att HRFs stöd till forskningen fördelas på ett bra sätt har HRF instiftat Hörsselforskningsfonden. Fondstyrelsen, som består av ledande forskare samt HRF-företrädare, delar årligen ut bidrag till forskning om hörselskador och hörselskadades situation inom tre vetenskapliga discipliner: teknisk, medicinsk och beteendevetenskaplig forskning.

År 2011 fick elva forskare sammanlagt 1 200 000 kronor i bidrag till nya forskningsprojekt inom hörselområdet. De ansökningar som beviljades handlade bland annat om forskning om unga hörselskadades livssituation, innerörats känslighet, utveckling av flermikrofonsystem i skolan samt kopplingen mellan bullerskada och åldersnedsättning.

Under året uppmanade HRF allmänheten att stödja vår insamling till förmån för hörsselforskningen, bland annat via ett hörseltest i telefon (se J.).

Vi har också genomfört förberedelser inför den forskningskonferens som äger rum i samband med HRFs kongress 2012 (se även D.3).

Forskningsinstitutet Hörselbron AB

Den 1 februari startade HRF Forskningsinstitutet Hörselbron AB. Samtidigt tillträdde Peter Nordqvist, doktor i hörselteknik, som vd för verksamheten. Den 1 mars flyttade Hörselbron till lokaler vid Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) i Stockholm.

Hörselbrons kärnverksamhet är forskning, metod- och teknikutveckling samt konsultverksamhet. Affärsidén är att erbjuda kompetens, produkter och tjänster inom teknisk audiologi samt hörselteknik. Hörselbron ska även vara en garant för att kompetensen inom området bevaras både regionalt och nationellt.

Under 2011 har affärsområdet Kvalitetsregister utvecklats med flera landsting som kunder och är nu det största affärsområdet. Under våren etablerades ett samarbete med Linköpings Universitet kring forskning om hörselskador och kognition. Under hösten startades referensgruppen "Kvalitetsutvärdering av hörapparatfunktioner", som ingår i Sveriges Tekniska Audiologiska Förening (STAF).

Hörselbron har under året deltagit i ett flertal nationella konferenser, till exempel STAF, ID-dagarna och chefer inom hörselvården. Hörselbron har på uppdrag av Hjälpmedelsinstitutet (HI) deltagit i utvärderingen av "fritt val" i Stockholm.

H. Förbundsstyrelse och interndemokrati

Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen, som är HRFs högsta beslutande organ mellan kongresserna, består av förbundsordförande Jan-Peter Strömgren, förbundskassör Kaljo Kimber, vice förbundsordförande Birgitta Tell, Åke Eriksson, Therese Fornstål, Kerstin Linde, Marianne Morin, Kristina Olsson, Ulf Olsson, Eva Sten och Sune Wadenheim.

Förbundsstyrelsen höll sju protokollförda sammanträden under året, varav tre tvådagarsmöten.

Närvarande vid samtliga förbundsstyrelsesammanträden under 2011:

Kaljo Kimber, Marianne Morin, Eva Sten, Jan-Peter Strömgren, Birgitta Tell, Sune Wadenheim.

Frånvarande vid en del av förbundsstyrelsens sammanträden under 2011:

Åke Eriksson 6/II, Therese Fornstål 2/II, Kerstin Linde 1/II, Kristina Olsson 5/II, Ulf Olsson 3/II, 6/II

Förbundsmötet

Förbundsmötet, som är förbundsstyrelsens samrådsorgan, hade under året två möten. Styrelsen behandlade bland annat stadgebundna ärenden som årsredovisning för 2010 och verksamhetsplan och budget för 2012. Utöver detta togs aktuella ämnen upp. Vårens möte förlades till Aros Congress Center i Västerås och berörde till stora delar den kommande kongressen. Höstens möte hade särskilt fokus på rehabiliteringsfrågan. Dessa finns upptagna i minnesanteckningar.

Deltagande i kurser och konferenser

HRF deltog i ett flertal konferenser och kurser, inom områden som är viktiga för vårt ändamål att tillvarata hörselskadades intressen.

Stöd till Unga Hörselskadade

HRF har även detta år lämnat bidrag till Unga Hörselskadade (UH). UH har, som tidigare år, haft en adjungerad representant i förbundsstyrelsen. Även omvänt har HRF haft en adjungerad representant i UHs styrelse genom Kerstin Linde.

Valberedningen

Valberedningens arbete intensifierades under året. I augusti skickade valberedningen ut ett brev till HRFs föreningar och bad om förslag på nomineringar till förbundsstyrelse och revisorer. I valberedningen ingår ordförande Birgitta Magnusson, Rose-Marie Westerholm, Veronika Hylén, Monika Steorn och Kenneth Palmgren. Ersättare är Lars-Erik Svensson och Lars-Åke Green.

Revision

KPMG AB är auktoriserad revisor för HRF. Anne Bohman och Arne Andersson är förbundets förtroendevalda revisorer. Ersättare är Conny Fredriksson.

Representation

Förbundsstyrelsen har varit representerad i distriktens och föreningarnas aktiviteter under året. Ledamöterna har deltagit i runt 25 evenemang, alltifrån äldreutbildning och årsmöten till jubileer och Hörselskadades dag.

Förbundet hade under året omfattande representation i utomstående organ, med allt från expertuppdrag i utredningar inom övergripande handikappolitiska områden till deltagande i grupper och råd kring utvecklingssamarbete, skolfrågor, hörselvård och tillgänglighet. Efterfrågan på HRFs medverkan fortsatte att öka. Det innebar att vi blev tvungna att välja bort områden där våra frågor är av mindre betydelse, för att istället kunna koncentrera vår medverkan i grupper och råd som har en direkt påverkan på våra hjärtfrågor.

HRF var under året representerat i styrelsen för Svenska Audiologiska Sällskapet (SAS), som består av yrkesföreningar inom det audiologiska området. HRFs representant, Birgitta Tell, deltog aktivt i diskussionerna och arbetet kring de förändringar som sker inom hörselvården.

Lika Unika

HRF är medlem i Lika Unika – federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Övriga medlemmar är Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB), Neurologiskt handikappades Riksförbund (NHR), Riksförbundet för Rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU), Synskadades Riksförbund (SRF). Lika Unika ska verka för medlemmarnas intressen i gemensamma frågor inom området mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning och deras närstående.

Under året lade federationen mest fokus på arbetslivsfrågor.

Lika Unikas ordförande är Jan-Peter Strömgren, som även är HRFs förbundsordförande. HRFs ledamot i Lika Unikast styrelse är Birgitta Tell, HRFs vice förbundsordförande. Ytterligare två ledamöter från HRFs förbundsstyrelse har förtroendeuppdrag i Lika Unika: Sune Wadenheim sitter i valberedningen och Ulf Olsson är revisor.

I. Information och opinionsbildning

Kampanj för hörseltest

Den 14 oktober presenterade HRF en undersökning om förekomsten av hörseltest, framför allt bland yrkesverksamma. Undersökningen, som genomfördes i samarbete med Novus Opinion, visade bland annat att en tredjedel av landets arbetstagare inte har testat hörseln på över tio år och att sju av tio kvinnor aldrig får göra hörselkontroller på jobbet.

Veckan före Hörselskadades Dag genomfördes en kampanj i radio och press, som uppmuntrade allmänheten att testa sin hörsel. Syftet var att uppmärksamma HRFs hörseltest i telefon (0900-20 33 000) och på webben (www.horsestest.se) – två tal-i-brus-test, som HRF tagit fram i samarbete med forskare vid Forskningsinstitutet Hörselbron. Både tryckta annonser och radioreklamen gav en bild av hur fel det kan låta när man inte hör ordentligt.

Dagarna före Hörselskadades Dag (se nedan), den 13-14 oktober, hade förbundet en monter på Stockholms Central på temat "Dags för ett hörseltest?". Köerna ringlade långa och omkring 1 000 personer hann testa hörseln på olika sätt. TV4:s Nyhetsmorgon sände direkt från HRFs monter en av dagarna, vilket bidrog till den stora tillströmningen. De besökare som fick lite sämre resultat när de gjorde HRFs webbstest eller telefontest fick gå vidare till tonaudiometriska test, som utfördes av legitimerade audionomer från HRF Hörteknik och Karolinska Universitetssjukhuset. Besökare fick besvara en enkät som tillsammans med resultaten av testen ingick i en studie om testmetoder genomförd av Forskningsinstitutet Hörselbron. På plats fanns både informatörer och sakkunniga som kunde ge alla som besökte montern råd om hur de kan förbättra sin hörselsituation.

På bara tre månader var det ungefär 15 000 personer som testade hörseln på webben och närmare 2 000 i telefon.

Hörselskadades Dag

HRFs satsning på att erbjuda och uppmuntra till hörseltest slog mycket väl ut i samband med Hörselskadades Dag, lördagen den 15 oktober. Närmare hälften av landets föreningar hade olika arrangemang och aktiviteter, många på temat "Dags för ett hörseltest?", där man erbjöd både hörseltest på webben och hörseltest i samarbete med audionomer. Satsningen gav stor tillströmning av besökare och en hel del nya medlemmar från norr till söder.

HRF-nytt

HRF-nytt, nyhetsbladet för förtroendevalda, kom ut med fem nummer under 2011, varav två var dubbelnummer. HRF-nytt tog upp aktuell förbunds-information, intressepolitiskt viktiga händelser, kampanjinformation med mera. Särskilt vikt lades vid hörselvårdsdebatten. Nyhetsbladet distribuerades i huvudsak per post, men erbjöds även via e-post och på HRFs intranät.

HRF på webben och Facebook

HRFs webbplats, hrf.se, fortsatte att erbjuda ett flöde av nyheter inom en mängd olika områden under året. Särskilda satsningar var bland annat en sida med tinnitusljud, filmade föredrag/debatter med text samt textad radioreklam. Vi utökade också informationen på horseltest.se, med information om hörseltest i telefon och på webben, rekommendationer om hur ofta hörseltest bör göras samt en undersökning om förekomsten av hörseltest.

HRFs intranät fortsatte att vara en viktig informationskanal för förtroendevalda och anställda. På intranätet finns materiallistor, kursinformation, blanketter, protokoll, HRF-nytt med mera.

Under året hade 16 distrikt och cirka 90 föreningar lokala webbsidor på HRFs webbdomän, hrf.se.

Under året fortsatte arbetet med att utveckla HRFs närvaro i sociala medier, främst på Facebook. Intresset bland medlemmar och andra har successivt ökat.

Utveckling av nya webbplatser

Arbetet med att utveckla en helt ny webb för HRF pågick under hela året. Den nya webben delades upp i flera delprojekt: organisationswebben HRF.se, hörselinformationswebben horsellinjen.se, HRFs intranät, Auris-webben samt kongresswebben.

Målet för satsningen var inte bara att webben skulle bli mer dynamisk och modernare i form och funktion, utan också mer informativ inom en rad olika områden.

Inför utvecklingen av mallar för de lokala webbsidor för föreningar och distrikt genomfördes en enkät där webbansvariga i föreningar och distrikt kunde lämna synpunkter. I samband med detta kunde föreningar/distrikt också anmäla intresse för att ha en egen webbplats på nya HRF.se.

Nyhetsbrev

I slutet på året implementerades ett nytt system för digitala nyhetsbrev. Syftet var att få ett mer flexibelt och effektivt verktyg, som gör att vi kan utveckla vår kommunikation och förbättra möjligheterna att genomföra digitala enkäter.

Mässor, utställningar och utmärkelser

HRF medverkade vid flera mässor och utställningar under året. Förutom utställningarna i samband med ljudmiljöturnén hade vi utställningar vid bland annat Skolforum och Möbelmässan (se A.1), olika partikongresser samt flera temadagar.

Vid "Föreställningar om funktionshinder" på Historiska museet i Stockholm medverkade vi med bokbord och filmen "Befria samtalet". Arrangemanget var en del av projektet HAIKU, Handikapphistoria i kulturarvet, som finansieras av Allmänna arvsfonden.

HRF deltog även på temadagen "Forskning & Hälsa 2011" i Kungsträdgården i Stockholm, som arrangerades av Stockholms Läns Landsting, Karolinska Institutet och Karolinska Universitetssjukhuset. HRF och Forskningsinstitutet Hörselbron hade ett utställartält där besökare kunde göra HRFs "tal-i-brus-test" på dator, och få svar på frågor om hörsel, hörselskador och hörselvård. Intresset var mycket stort.

Den 6 juni fick Hörselskadades Riksförbund ta emot en svensk fana, som överlämnades av kungen under högtidliga former på Skansen i Stockholm i samband med nationaldagsfirandet, arrangerat av Rikskommittén Sveriges Nationaldag. Fanan togs emot av representanter från HRFs förbundsstyrelse: förbundsordförande Jan-Peter Strömgren, vice förbundsordförande Birgitta Tell och Ulf Olsson, ledamot i förbundsstyrelsen.

Informationsmaterial

Under året kom bland annat broschyren "Upptäck HRF – hörselskadades egen befrielseörelse" samt informationsmaterial om HRFs hörseltest i telefon och på webben. Liksom föregående år var informationsmaterial om ljudmiljö särskilt efterfrågat – framför allt rapporten "Kakofonien", men också folderserien "Ljudsmart" och olika faktablad.

HRFs övriga trycksaker hade också strykande åtgång. Särskilt populära var broschyrerna "Att leva med hörselnedsättning" och "Att leva med tinnitus" samt "Goda råd till dig som ska skaffa hörapparat".

I oktober fick HRFs förtroendevalda en ny matrikel, med kontaktuppgifter till föreningar, distrikt, förbundsstyrelse, valberedning, revisorer, förbundskansli, Hörselforskningsfonden, HRFs bolag och UH.

Profilprodukter

HRFs sortiment av profilprodukter var ungefär samma som under 2010, men kompletterades under året med en slips, särskilt designad för HRF. HRF-slipsen lanserades i samband med jubileumsfirandet i maj. HRFs profilprodukter marknadsfördes främst genom annonser i Auris.

Hörsellinjen

Hörsellinjen är en del av HRFs arbete för att sprida kunskap bland hörselskadade, anhöriga och i övriga samhället om hörselskadades möjligheter och rättigheter. En av Hörsellinjens viktigaste uppgifter är att stärka hörselskadade individer, genom att visa vägen till samhällets resurser och olika praktiska lösningar.

Under 2011 kontaktades Hörsellinjen av cirka 3 000 personer. Majoriteten var i yrkesverksam ålder och inte medlemmar i HRF. Ungefär 56 procent var kvinnor och 42 procent var män.

De flesta av frågorna till Hörsellinjen gällde hörapparater, hörhjälpmedel, hörselvård och tinnitus. Stora förändringar inom hörselvården i Skåne och Stockholms län ledde till ökad efterfrågan på tydlig och oberoende

information; hörapparat användare hade svårigheter när de ställdes inför val av hörapparater och audionom-/hörselmottagning utan att ha tillräcklig kunskap för att kunna göra ett verkligt val. Artiklar om kulturminister Lena Adelsohn-Liljeroths EAS-operation ledde till en markant ökning av andelen frågor om hörselimplantat.

Hörsellinjen uppmärksammades i samband med olika artiklar i dagspress och i vecko-/månadstidningar. Hörsellinjen marknadsfördes också genom annonser på webben (Google), i Auris, samt i flera bilagor och månadstidningar, bland annat Veteranen.

Hörsellinjen fortsatte att handlägga HRFs erbjudande om juridisk rådgivning till medlemmar. Totalt 23 olika ärenden överlämnades till HRFs juridiske konsult för fördjupad rådgivning.

J. Insamlingsutveckling

Insamling via telemarketing

HRF och vårt arbete för hörselskadade i Sverige och världen har starkt stöd hos allmänheten. Det märks bland annat på de 170 000 personer som återkommande skänker pengar till HRF. Våra gåvoförmedlare ger givarna information om HRFs arbete och hur deras gåvor kommer till användning.

Hörseltest i telefon

HRFs hörseltest i telefon, på 0900-20 33 000, är en ganska ny insamlingskanal som fick ett ordentligt genomslag hösten 2011. Under 2011 genomfördes närmare 3 000 hörseltest i telefon, varav nästan 2 000 gjordes under årets tre sista månader. Framgången berodde bland annat på en mindre reklamkampanj i oktober, i samband med Hörselskadades Dag. Då spred också HRF-föreningar runt om i landet information om hörseltestet.

HRFs hörseltest i telefon är ett så kallat tal-i-brus-test, som vi har tagit fram i samarbete med forskare vid Hörselbron. Priset för att göra testet var under året 28 kronor, varav 10 kronor gick till HRFs insamling till förmån för hörselforskningen.

Insamlingskampanjer/insamlingsutveckling

Under våren genomfördes en Jubileumsinsamling till förmån för HRFs arbete. Insamlingen marknadsfördes framför allt via annonser och insamlingsbrev i Auris nr 5. Gåvor kunde bland annat skickas in via sms.

Inför julen genomförde förbundet en insamling till förmån för hörselforskningen. På webben uppmuntrades både privatpersoner och företag att skänka en gåva, eller beställa julkort och julklappsadresser. Med Auris nr 7

följde ett brev med inbetalningskort för läsare som ville bidra till insamlingen. Julinsamlingen inbringade bland annat gåvor från elva företag. Vi fortsatte att utveckla sms som insamlingsmetod. Bland annat blev det möjligt att skicka in lösningarna på korsordet i Auris via sms, något som blev mycket populärt.

Under hela 2011 hade vi annonser i Svenska Dagbladet om möjligheten att stödja HRF genom minnesgåvor.

I samband med inbetalningen av medlemsavgiften kunde medlemmar ge ett bidrag till HRFs arbete för bättre ljudmiljö. Vi fortsatte även att erbjuda föreningar och distrikt möjlighet att sälja kampanjpins till förmån för vårt ljudmiljöarbete.

Insamlingssamarbeten och stöd från företag

Under året fick HRFs arbete för landets hörselskadade stöd från en rad företag genom så kallade "företagspaket".

HRF var även under 2011 förmånstagare på webbshop-portalen "God Handling", där kunder kan handla i vanliga webbutiker och vid varje köp skänka ett visst belopp till en utvald ideell organisation.

Kommunikation med givare

Alla som i samtal med våra gåvoförmedlare tackade ja till att stödja HRF med en gåva fick en folder med information om vilka frågor vi jobbade med under 2011. I våra brev till givarna lade vi särskilt fokus på ljudmiljöfrågan, hörsselforskning och tillgänglighet.

Nyhetsbrevet "Givaren", med information om HRFs arbete, framgångar och utmaningar, kom ut med fyra nummer under året till givare och andra som tecknat sig för prenumeration.

Även webbsidan "Stöd HRF" utvecklades, med mer information om olika sätt att stödja HRF.

Ny insamlingspolicy

Det är viktigt att HRFs insamlingsverksamhet bedrivs etiskt och korrekt, i enlighet med fastslagna riktlinjer. Som ett led i att säkerställa detta, och i syfte att öka transparensen och förbättra informationen till våra givare, antog förbundsstyrelsen en insamlingspolicy under året. Insamlingspolicyn är publicerad på HRFs webb.

K. Medlemsvård

Medlemsförmåner och medlemsinformation

Under året fick samtliga HRF-medlemmar en folder om sina medlemsförmåner samt om HRFs verksamhet under 2011, tillsammans med sitt medlemskort. Denna information lämnades även i varje nummer av Auris samt på webben.

Även under 2011 kunde HRF erbjuda medlemmar juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor. Under året fick 23 medlemmar rådgivning av HRFs juridiske konsult, som också drev flera mål med framgång i olika rättsinstanser.

Medlemsregistret

Under 2011 arbetade vi med att utveckla förbundets datakoppling mot sparregistret. Vi tog också fram nya rapporter till medlemsåtkomsten, en del av dessa implementerades under året. Vi fortsatte också utvecklingsarbetet med att föreningar ska kunna anmäla nya medlemmar samt avregistrera medlemmar genom medlemsåtkomsten. Dessutom bedrevs löpande support och underhåll av medlemsregistersystemet.

L. Data

Under året förstärktes HRFs dataservrar för att skapa ett stabilare och tryggare nätverk.

Vi upphandlade också ett nytt säljstöd för insamlingen, för att HRFs förmedlare ska kunna bli effektivare i kontakterna med våra givare. Implementeringen av det nya systemet startade under hösten.

M. Auris

Auris utkom med åtta nummer under året, i enlighet med utgivningsplanen. Alla nummer hade ett eget tema: Webben, Fritid, Jubileum, Tinnitus & Menière, Nystart, Utbildning, Teknik, Kultur. I jubileumsnumret uppmärksammades HRFs 90-årsjubileum och detta nummer bestod av 52 sidor med lackerat omslag i guldfärg.

Auris tog upp hörselskadades situation i Sverige, lyfte fram människoöden, skrev om forskningsrön, tekniska nyheter och rätten till hjälpmedel. Några händelser som uppmärksammades särskilt under 2011 var avslutningen av HRFs ljudmiljökampanj och debatten kring "Fritt val av hjälpmedel". Under året introducerades också en redaktionsblogg.

Under hösten tog redaktionen i samarbete med en konsult fram en ny grafisk form för Auris. Dessutom utvecklades en ny Auris-webb, inom ramen för det webbprojekt som även omfattar nya HRF.se (se I).

Slingan

Slingan finns på sidorna 285 och 286 i Sveriges Televisions text-tv. Under året publicerades där en del nyheter, samt information om textade filmer och andra kulturarrangemang. HRFs föreningar och distrikt hade även möjlighet att informera om olika arrangemang som riktar sig till såväl allmänhet som medlemmar.

N. Förbundskansli och personal

Anställda inom förbundet

Förbundet hade under året sammanlagt 80 årsarbetare. Personalen på förbundskansliet, inklusive kontoret i Söderhamn, uppgick till 37 årsarbetare. Antalet gåvoförmedlare samt kontorschefer i insamlingsverksamheten motsvarade 40 årsarbetare. HRF Hörteknik AB hade två (2) årsarbetare. Forskningsinstitutet Hörselbron AB hade en (1) anställd.

Projekt med extern finansiering

Projekt: Nyanländas etablering

För att inhämta kunskaper om situationen för nyanlända i behov av särskilt stöd inom Stockholms län genomfördes en förstudie. I en enkät fick ansvariga myndigheter redogöra för deras rutiner, resurser och hinder de har för ett bra mottagande av nyanlända med funktionsnedsättning. HRF ingick i styrgruppen tillsammans med SIOS, Dyslexiförbundet, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Kommunförbundet Stockholms län samt Järfälla och Huddinge kommun. Av förstudien framkom bland annat att funktionsnedsättningen bara uppmärksammas om

den framgår tydligt, kunskapen om olika funktionsnedsättningar brister, samarbetet mellan myndigheter är mycket begränsat och många litar på att "någon annan" har informerat om möjligheter att få stöd. Med utgångspunkt från resultatet i förstudien kommer ett seminarium med fokus på hur myndigheterna kan utveckla sitt stöd till nyanlända med funktionsnedsättning att genomföras under 2012.

Tillgängligare LVM-hem för hörselskadade och döva

Rällsögården som tar emot män med alkohol-, narkotika- och/eller blandmissbruk fick FoU-medel av Statens institutionsstyrelse (SiS) för att utveckla en verksamhet som är tillgänglig för hörselskadade och döva klienter. HRF har bistått projektet med information i en referensgrupp som träffats tre gånger under året. Vid ett av tillfällena var referensgruppen på Rällsögården och besökte lokalerna.

Undersökning hörselskadade barn och ungdomars levnadsvillkor (Hörselforskningsfonden)

För att förbereda en longitudinell studie om hörselskadade barn och ungdomars levnadsvillkor har Örebro universitet fått pengar från Hörselforskningsfonden. Universitetet samverkar med HRF, Unga hörselskadade (UH) och Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB) i utformningen av projektet. Förberedelserna inleddes i slutet av året och projektet genomförs under 2012.

Föräldraprojekt (Allmänna Arvsfonden) – avslag (Se D.1)

HRF Hörteknik AB

Under året har bolaget vid sidan om försäljning och marknadsföring av hörhjälpmedel haft flera informationskvällar för allmänheten.

Bolaget har blivit auktoriserat att utföra primär hörselrehabilitering på uppdrag av Stockholms Läns Landsting. Verksamheten startade i december.

En ny katalog med bolagets sortiment av hörhjälpmedel och batterier gavs ut under hösten. Denna katalog distribuerades till alla förbundets medlemmar tillsammans med HRFs tidning, Auris.

Av verksamhetsårets intäkter svarar hörhjälpmedel för cirka 46 procent, batterier för 32 procent och tjänster för 14 procent.

Förväntningar avseende den framtida verksamheten

Ambitionen är att under 2012 fortsätta verksamheten som auktoriserad mottagning samt utföra kliniska tester åt Forskningsinstitutet Hörselbron AB.

Vidare är avsikten att fortsätta tidigare verksamhet med batteri- och hjälpmedelsförsäljning.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse

HRFs verksamhet utgår ifrån organisationens ändamålsparagraf, som kan sammanfattas, att tillvarata hörselskadades intressen. HRF arbetar för full delaktighet och jämlikhet för alla hörselskadade, så att ingen behöver känna sig utanför på grund av sin hörselskada. HRF ska vara ett stöd för hörselskadade och få fler att förstå hur det är. Vi ska bevaka och påverka politiker och andra beslutsfattare. Vi ska skapa insikt om hörselskadades behov i alla delar av samhället. Vi ska stöda forskning och utveckling. Målen för verksamheten sattes av kongressen 2008 och redovisas i organisationens handlingsprogram. Handlingsprogrammet 2009–2012 är uppdelat i följande områden: befria samtalet, utbildning på våra villkor, ett fungerande arbetsliv, en organisation i utveckling, internationell samverkan samt forskning och utveckling.

För att finansiera den stora verksamhet som HRF bedriver har utöver statsbidrag, fondanslag och andra intäkter, allmänhetens bidrag varit helt avgörande genom åren. Under 2011 utgjorde insamlingskostnaderna 23 procent av HRFs totala intäkter.

Verksamhetsberättelsen ger en bra beskrivning av vad de insamlade medlen går till, det vill säga till vårt arbete med att tillvarata hörselskadades intressen, för att på så vis uppfylla ändamålsparagrafen för organisationen.

Befria samtalet

År 2010 startade HRFs landsomfattande kampanj för bättre ljudmiljö, "Befria samtalet", som fortsatte under hela 2011. Konferensturnén, som besökte fem orter under 2011, har vänt sig till skyddsombud, arkitekter, fastighetsförvaltare, företagshälsovård, skolledare, annan skolpersonal, miljöinspektörer, byggnadsinspektörer och andra nyckelpersoner med inflytande över ljudmiljöfrågorna.

En enkät om ljudmiljön vid högskolor och universitet, som besvarades av 1 500 studenter, visade att fyra av tio studenter har problem med dålig ljudmiljö på lärosätena.

HRFs ljudmiljökampanj medförde bland annat att Boverkets regelöversyn nu på ett påtagligt sätt omfattar ljudmiljöfrågan, och att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) aktivt arbetar med att kunskapen om ljudmiljöfrågor ska nå ut till kommunerna.

HRF beviljades medlemskap i Swedish Standards Institute (SIS), som arbetar med att ta fram standarder. HRFs engagemang är främst den tekniska kommitté som arbetar med byggakustik.

HRF riktade skarp kritisk mot den statliga utredningen om införandet av "fritt val", som vi anser vara ett beställningsverk av regeringen, i syfte att genomföra en reform som inte har efterfrågats av dem som använder hjälpmedel. Förbundsordförande Jan-Peter Strömgren, hade som deltagare i

utredningens expertgrupp, på Lika Unikass mandat, möjlighet att närmare följa utredningens arbete.

HRF var mycket aktiva i Tolktjänstutredningen, som tillkom efter ett intensivt arbete från förbundets sida. Många förslag i betänkandet var i linje med vad HRF arbetat för.

Utbildning på våra villkor

Under 2011 trädde en ny skollag i kraft. Den nya skollagen innebär bland annat större möjligheter att överklaga beslut om bland annat skolskjuts och rätt till särskilt stöd. Detta ger föräldrar till hörselskadade barn större möjlighet att kräva sina barns rättigheter i skolan. För att stödja våra medlemmar i detta påbörjades under året ett arbete med att undersöka förutsättningarna för en eventuell framtida juridisk rådgivning till våra föräldramedlemmar.

Ett fungerande arbetsliv

HRFs ljudmiljökampanj resulterade i att en rad aktörer ordnade olika seminarier och kurser. HRF bidrog med föreläsarkontakter, egna föreläsningar och med deltagande i diskussioner.

En organisation i utveckling

I anslutning till firandet av HRFs 90-årsjubileum genomfördes en intressegruppskonferens. Konferensen vände sig till HRF-medlemmar med tinnitus, Menières sjukdom och ljudöverkänslighet, vuxendöva/CI-användare samt föräldrar till hörselskadade barn. Intressegruppskonferensen samlade totalt cirka 200 personer på Münchenbryggeriet i Stockholm den 7 maj. Utvärderingen visade att det finns ett stort engagemang för den här typen av arrangemang.

Internationell samverkan

Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS) hade i slutet av augusti sitt årsmöte och temadagar i Gjøvik i Norge. Temat var "Gemensamt sätt att arbeta – Standardisering och kvalitet".

År 2011 var det andra året av en tvåårig projektering tillsammans med den bolivianska organisationen för föräldrar till hörselskadade barn, APANH (Asociación de padres y amigos de niños hipoacúsicos).

Forskning och utveckling

HRF gav ekonomiskt stöd till Hörselforskningsfonden som årligen fördelar bidrag till forskning inom tre vetenskapliga discipliner, teknisk, medicinsk och beteendevetenskaplig.

HRF bildade även bolaget Forskningsinstitutet Hörselbron AB. Hörselbrons kärnverksamhet är forskning, metod och teknikutveckling konsult-

verksamhet. Affärsidén är att erbjuda kompetens, produkter och tjänster inom teknisk audiologi samt hörselteknik. Hörselbron ska även vara en garant för att kompetensen inom området bevaras både regional och nationellt. HRF står som garant under 2011–2013.

Samverkan

Organisationen *Lika Unika – Federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning* verkar för medlemsförbundsintressen i gemensamma frågor inom området mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning och deras närstående. Under året hade federationen fokus på arbetslivsfrågor. Fyra personer ur HRFs förbundsstyrelse hade förtroendeuppdrag i Lika Unika under året: HRFs förbundsordförande Jan-Peter Strömgren är ordförande i Lika Unika och vice förbundsordförande Birgitta Tell är HRFs styrelserepresentant. Sune Wadenheim sitter i valberedningen och Ulf Olsson är revisor.

HRF Hörteknik AB

Under året hade bolaget HRF Hörteknik AB, vid sidan om försäljning och marknadsföring av hörhjälpmedel, flera informationskvällar för allmänheten.

Bolaget blev auktoriserat att utföra primär hörselrehabilitering på uppdrag av Stockholms Läns Landsting. Verksamheten startade i december.

En ny katalog med bolagets sortiment av hörhjälpmedel och batterier gavs ut under hösten. Denna katalog distribuerades till alla förbundets medlemmar tillsammans med HRFs tidning, Auris.

Av verksamhetsårets intäkter svarade hörhjälpmedel hem/lokal för cirka 46 procent, batterier för 32 procent och tjänster för 14 procent.

Nyckeltal

HRF har tagit fram ett nyckeltal som syftar till att visa hur organisationens balanserade kapital är i förhållande till rörelsens kostnader. Målet är att ha ett balanserat kapital/rörelsens kostnader på 30 % på sikt.

Balanserat kapital/rörelsens kostnader i procent:

	2011	2010	2009	2008	2007
HRF	28,4	27,3	26	22,4	22,4
Koncernen	24,7	25,4	24,7	21,5	21,4

Ett vanligt nyckeltal är soliditet. Soliditeten anger organisationens stabilitet eller förmåga att motstå förluster och överleva på längre sikt. Soliditeten anger hur stor del av de totala tillgångarna (=balansomslutningen) som har finansieras med eget kapital.

Soliditeten visar eget kapital i procent av balansomslutningen:

	2010	2009	2008	2007	2006
HRF	80,9	79,4	74,4	78,7	81,4
Koncernen	77,9	77,8	73,6	77,6	79,7

Antal medlemmar

Antal medlemmar per den 31 december var 30 784. År 2010 var vi 31 652 medlemmar.

Förväntad framtida utveckling

Tack vare det ekonomiska stöd organisationen får från allmänheten och även staten och andra aktörer, möjliggörs ett fortsatt effektivt intressepolitiskt arbete. Vår omvärld är komplex, det går allt snabbare, och den intressepolitiska bevakningen, och opinionsarbetet blir allt mer krävande och utmanande.

Vår stora satsning om ljudmiljön har satt djupa avtryck hos beslutsfattare och allmänhet och framåt förväntar vi oss att det kommer att vara allt fler aktörer i samhället som arbetar för en bättre ljudmiljö.

Forskningsinstitutet Hörselbron AB har fått en bra start, och förväntas ge HRF nya verktyg i det intressepolitiska arbetet.

HRF kommer fortsatt bevaka och påverka hörselvården samt övriga områden för att tillvarata hörselskadades intressen.

Resultat och balansräkning

Hörselskadades Riksförbund (802004–4510)

Resultaträkning - HRF

(tkr)

	Not	2011	2010
	1		
<u>Förbundets intäkter</u>			
Medlemsavgifter		1 617	1 665
Statsbidrag		9 703	9 850
Allmänhetens bidrag		42 718	39 696
Fonder		1 330	2 001
Övriga intäkter	2	3 858	4 683
<i>Summa intäkter</i>		<i>59 226</i>	<i>57 895</i>
<u>Förbundets kostnader</u>			
Övriga externa kostnader	3, 4	-27 613	-30 106
Personalkostnader	5	-30 445	-27 638
Avskrivningar	6,7	-963	-819
<i>Summa rörelsens kostnader</i>		<i>-59 021</i>	<i>-58 563</i>
Förbundets resultat		205	-668
<u>Resultat från finansiella investeringar</u>			
Resultat från kortfristiga värdepappersinnehav, nedskrivningar	10	-100	-306
Återförda nedskrivningar kortfristiga värdepappersinnehav		306	415
Övriga ränteintäkter		345	142
<i>Summa resultat från finansiella investeringar</i>		<i>551</i>	<i>251</i>
Årets resultat		756	-417
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen		756	-417
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		500	3850
Reservering av ändamålsbestämda medel som inte utnyttjats		-500	-2 500
Kvarstående belopp för året		756	933

Balansräkning – HRF

(tkr)

	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	6		
Balanserade utvecklingskostnader		678	-
Materiella anläggningstillgångar	7		
Inventarier		1 166	1 392
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	8	1 751	1 301
Summa anläggningstillgångar		3 595	2 693
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Varulager gåvomaterial		446	492
Varulager profilprodukter		283	309
Summa varulager		729	801
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		328	394
Fordringar hos koncernföretag		205	205
Övriga fordringar		3 325	3 455
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	1 240	1 366
Summa kortfristiga fordringar		5 098	5 420
Kortfristiga placeringar	10	4 991	1 771
Kassa och bank		14 880	18 225
Summa omsättningstillgångar		25 698	26 217
Summa tillgångar		29 293	28 910

EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital	11		
Donationskapital		258	258
Ändamålsbestämda medel		6 657	6657
Balanserat kapital		16 036	16 453
Årets resultat		756	-417
Summa eget kapital		23 707	22 951
 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		935	1 833
Övriga skulder		1082	900
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	3 569	3 226
Summa kortfristiga skulder		5 586	5 959
 Summa eget kapital och skulder		29 293	28 910
 Ställda säkerheter		Inga	Inga
 Ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelse till PRI Pensionsgaranti, 2% av pensionsskulden.		294	277

Hörselskadades Riksförbund (802004–4510)

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2011	2010
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	756	-417
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.	757	710
	<u>1 513</u>	<u>293</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital.	1 513	293
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager	72	-58
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar	528	-280
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder	<u>-373</u>	<u>-2 056</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	<u>1 740</u>	<u>-2 101</u>
Investeringsverksamheten		
Lämnade aktieägartillskott	-400	-
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-847	-
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-568	-535
Förvärv av finansiella tillgångar	-3 220	-154
Investeringar i finansiella tillgångar	<u>-50</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	<u>-5 085</u>	<u>-689</u>
Finansieringsverksamheten		
Lämnat aktieägartillskott	<u>-</u>	<u>-</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	<u>-</u>	<u>-</u>
Årets kassaflöde	-3 345	-2 790
Likvida medel vid årets början	18 225	21 015
Likvida medel vid årets slut	14 880	18 225

Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2011	2010
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.		
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	963	819
Nedskrivningar av kortfristiga placeringar	<u>-206</u>	<u>-109</u>
	<u>757</u>	<u>710</u>

Resultaträkning – koncernen

(tkr)

	Not	2011	2010
	1		
<u>Koncernens intäkter</u>			
Medlemsavgifter		1 617	1 665
Statsbidrag		9 703	9 850
Allmänhetens bidrag		42 718	39 696
Fonder		1 330	2 001
Övriga intäkter	2	8 557	7 989
<i>Summa intäkter</i>		63 925	61 201
<u>Koncernens kostnader</u>			
Handelsvaror		-1 971	-2 109
Övriga externa kostnader	3, 4	-28 660	-30 511
Personalkostnader	5	-32 782	-28 717
Avskrivningar	6,7	-976	-832
<i>Summa rörelsens kostnader</i>		-64 389	-62 169
Verksamhetsresultat		-464	-968
<u>Resultat från finansiella investeringar</u>			
Resultat från kortfristiga värdepappersinnehav, nedskrivningar		-100	-306
Återföring av tidigare nedskrivningar, värdepapper		306	415
Övriga ränteintäkter		351	145
<i>Summa resultat från finansiella investeringar</i>		557	254
Årets resultat		93	-714
Fördelning av årets resultat			
Årets resultat enligt resultaträkningen		93	-714
Avsättning till reservfond		-	-
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		500	3 850
Reservering av ändamålsbestämda medel som inte utnyttjats		-500	-2 500
Kvarstående belopp för året		93	636

Balansräkning – koncernen

(tkr)

	Not	2011-12-31	2010-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar - koncernen			
Immateriella anläggningstillgångar	6		
Goodwill		-	-
Balanserade utvecklingskostnader		678	-
Materiella anläggningstillgångar	7		
Inventarier		1 205	1 418
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	8	1	1
Summa anläggningstillgångar		1 884	1 419
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Handelsvaror		471	571
Varulager gåvomaterial		446	492
Summa varulager		917	1 063
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 207	512
Övriga fordringar		3 477	3 590
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	1 252	1 373
Summa kortfristiga fordringar		5 936	5 475
Kortfristiga placeringar	10	4 991	1 771
Kassa och bank		15 550	19 475
Summa omsättningstillgångar		27 394	27 784
Summa tillgångar		29 278	29 203

EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital	11		
Bundna reserver		258	258
Ändamålsbestämda medel		6 657	6 657
Balanserat kapital		15 902	15 809
Summa eget kapital		22 817	22 724
 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 231	2 034
Övriga skulder		1 394	1 021
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12	3 836	3 424
Summa kortfristiga skulder		6 461	6 479
 Summa eget kapital och skulder		29 278	29 203
 Ställda säkerheter		Inga	Inga
 Ansvarsförbindelser			
Ansvarsförbindelse till PRI Pensionsgaranti, 2% av pensionsskulden.		294	260

Hörselskadades Riksförbund - Koncernen (802004-4510)

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2011	2010
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	93	-714
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.	876	724
	<u>969</u>	<u>10</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital.	969	10
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager	145	-50
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar	-361	-284
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder	-16	-1 916
Kassaflöde från den löpande verksamheten	<u>737</u>	<u>-2 240</u>
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-847	-
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-594	-535
Investeringar i finansiella tillgångar	-3 220	-154
Kassaflöde från investeringsverksamheten	<u>-4 661</u>	<u>-689</u>
Finansieringsverksamheten		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	<u>-</u>	<u>-</u>
	-	-
Årets kassaflöde	-3 925	-2 929
Likvida medel vid årets början	19 475	22 404
Likvida medel vid årets slut	15 550	19 475

Tilläggsupplysningar till kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2011	2010
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m.		
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	976	833
Nedskrivningar av kortfristiga placeringar	-100	-109
	<u>876</u>	<u>724</u>

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper - HRF och koncernen

Belopp i tkr om inget annat anges.

Organisationens redovisning- och värderingsprinciper överensstämmer med

Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

I de fall det saknas ett allmänt råd från Bokföringsnämnden har i förekommande

fall vägledning hämtats från Redovisningsrådets rekommendationer.

HRF tillämpar FRlls "Styrande riktlinjer för årsredovisning".

Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om

inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Aktier och andelar

Kortfristiga innehav av aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffnings-

värdet och verkligt värde (marknadsvärde). Långfristiga innehav värderas till

anskaffningsvärdet. Om det verkliga värdet minskat och denna värdenedgång

kan antas vara varaktig görs nedskrivning.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell provning beräknas bli betalt.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar avskrivs systematiskt över

den bedömda livslängden. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Balanserade utgifter för utveckling och liknande arbeten	5 år
Goodwill	5 år
Datautrustning	3 år
Inventarier	5 år

Varulager

Varulager har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och

nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Erforderligt avdrag för inkurans har gjorts.

Koncernredovisning

Koncernredovisning har upprättats i enlighet med Redovisningsrådets

rekommendation (RR1:00). Koncernredovisningen omfattar de företag i

vilka HRF direkt eller genom dotterföretag innehar mer än 50% av röstetalet,

eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande enl ÅRL 1:4.

Not 2	Nettoomsättning - HRF	2011	2010
	Deltagaravgifter	587	555
	Försäljning, sponsring, reklam, annonser	2 280	2 310
	Övriga bidrag	991	1 818
	Summa	3 858	4 683
	Nettoomsättning - koncernen	2011	2010
	Deltagaravgifter	587	555
	Försäljning, sponsring, reklam, annonser	6 979	5 616
	Övriga bidrag	991	1 818
	Summa	8 557	7 989
Not 3	Övriga externa kostnader - HRF	2011	2010
	Lokalkostnader	3 747	3 788
	Kontorsmaterial/Trycksaker	1 000	850
	Porto/Telekostnader	3 458	3 645
	Tryckkostnader	1 331	1 973
	Konsultkostnader	3 611	4 030
	Konferenskostnader	3 141	1 798
	Kontorsersättning	1 897	1 848
	Lämnade bidrag etc	1 830	1 267
	Resekostnader	1 617	1 788
	Annonsering/reklam/PR	2 613	5 260
	Övrigt	3 368	3 859
	Summa övriga externa kostnader	27 613	30 106
	Övriga externa kostnader - koncernen	2011	2010
	Lokalkostnader	3 849	3 806
	Kontorsmaterial/Trycksaker	1 041	864
	Porto/Telekostnader	3 476	3 653
	Tryckkostnader	1 331	1 973
	Konsultkostnader	3 919	4 030
	Konferenskostnader	3 141	1 798
	Kontorsersättning	1 897	1 848
	Lämnade bidrag	1 830	1 267
	Resekostnader	1 626	1 799
	Annonsering/reklam PR	3 026	5 551
	Övrigt	3 524	3 922
	Summa övriga externa kostnader	28 660	30 511

Not 4 Arvode och kostnadsersättning till revisorer - HRF **2011** **2010**

KPMG AB		
Revisionsarvode	246 238	257 044
Övriga uppdrag	99 371	23 663
Summa	345 609	280 707

Arvode och kostnadsersättning till revisorer - koncern

KPMG AB	271 828	282 044
Övriga uppdrag	99 371	23 663

Summa **371 199** **305 707**

Not 5 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader - HRF **2011** **2010**

Löner och andra ersättningar:

Styrelse och Generalsekreterare	2 121	1 939
Övriga anställda	18 641	17 901

Summa löner, andra ersättningar 20 762 19 840

Sociala kostnader	8 742	7 037
(varav pensionskostnader)	(2 973)	(1 581)

Övriga personalkostnader 941 761

Summa personalkostnader **30 445** **27 638**

Av pensionskostnader avser 139 tkr (189 tkr) organisationens styrelse och generalsekreterare. Generalsekreterarens uppsägningsvillkor följer kollektivavtalet.

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader – koncernen **2011** **2010**

Löner och andra ersättningar:

Styrelse, Generalsekreterare och VD	3 286	2 540
Övriga anställda	18 930	17 993

Summa löner, andra ersättningar 22 216 20 533

Sociala kostnader	9 582	7 388
(varav pensionskostnader)	(3 350)	(1 699)

Övriga personalkostnader 984 776

Summa personalkostnader **32 782** **28 697**

Av pensionskostnaderna avser 516 tkr (317 tkr) organisationens styrelse och generalsekreterare/VD

Generalsekreterarens uppsägnings villkor följer kollektivavtalet.

Uppsägningstiden från HRF Hörteknik ABs sida är 12 månader för VD.

Uppsägningstiden från Forskningsinstitutet Hörselbron ABs sida är 12 månader för VD.

Medelantal anställda	2011			2010	
	Antal anställda	Varav män	Varav kvinnor	Antal anställda	Varav män
HRF	37	12	25	37	12
HRF, gåvoförmedlare	40	6	34	37	6
HRF Hörteknik AB	2	0	2	2	0
Forskn Hörselbron AB	1	1	-	-	-
Summa	80	19	61	76	18

Beräkning baseras på Nyckeltalsinstitutets och Bokföringsnämndens metod.

Styrelseledamöter - HRF	2011			2010	
	Antal på balansdagen	Varav män	Varav kvinnor	Antal på balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter	11	5	6	11	5
Generalsekreterare och andra ledande befattningshavare	5	3	2	5	3

Styrelseledamöter koncernen	2011			2010	
	Antal på balansdagen	Varav män	Varav kvinnor	Antal på balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter	20	13	7	14	8
Generalsekreterare, VD och andra ledande befattningshavare	7	4	3	6	3

Not 6	Immateriella tillgångar - HRF	2011	2010
	Ackumulerade anskaffningsvärden		
	Vid årets början	-	-
	Balanserade utvecklingskostnader	847	-
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	847	-
	Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
	Vid årets början	-	-
	Årets avskrivningar	-169	-
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-169	-
	Utgående planenligt restvärde - HRF	678	

Immateriella tillgångar – koncernen		2011	2010
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början		-	-
Balanserade utvecklingskostnader		847	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		847	-
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Vid årets början		-	-
Årets avskrivningar		-169	-
Utgående planenligt restvärde - koncernen		678	-
Goodwill - koncernen		2011	2010
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början		50	50
Inköp		-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		50	50
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Vid årets början		-50	-50
Årets avskrivningar		-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar		-50	-50
Utgående planenligt restvärde - koncernen		0	0
Not 7	Materiella tillgångar - HRF	2011	2010
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början		10 556	10 076
Inköp		568	535
Utrangeringar		-108	-55
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		11 016	10 556
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Vid årets början		-9 164	-8 400
Årets avskrivningar		-794	-819
Utrangeringar		108	55
Utgående ackumulerade avskrivningar		-9 850	-9 164
Utgående planenligt restvärde - HRF		1 166	1 392

Materiella tillgångar - koncernen		2011	2010
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början		10 621	10 141
Inköp		594	535
Utrangeringar		-108	-55
Utgående ackumulerad anskaffningsvärden		11 107	10 621
Ackumulerade avskrivningar enligt plan			
Vid årets början		-9 203	-8 426
Årets avskrivningar		-807	-832
Utrangeringar		108	55
Utgående ackumulerade avskrivningar		-9 902	-9 203
Utgående planenligt restvärde - koncernen		1 205	1 418
Not 8 Långfristiga värdepappersinnehav - HRF		2011	2010
Ingående nominellt värde		1 301	1 301
Aktieägartillskott		400	-
Inköp i koncernföretag, Forskningsinstitutet Hörselbron AB		50	-
Nedskrivning		-	-
Summa		1 751	1 301
Företag:		Bokfört värde	
Stiftelsen Rikstolktjänst		1	1
HRF Hörteknik AB		1 300	1 300
Carlborgsons Gård/Västanviks folkhögskola		-	-
Forskningsinstitutet Hörselbron AB		450	-
Summa		1 751	1 301
Långfristiga värdepappersinnehav – koncernen		2011	2010
Ingående nominellt värde		1	1
Summa		1	1
Företag:		Bokfört värde	
Stiftelsen Rikstolktjänst		1	1
Carlborgsons Gård/Västanviks folkhögskola		-	-
Summa		1	1

Not 9	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter - HRF	2011	2010
	Förutbetalda hyror	727	722
	Övriga poster	513	644
	Summa	1240	1 366

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter – koncernen	2011	2010
Förutbetalda hyror	732	727
Övriga poster	520	646
Summa	1252	1 373

Not 10 Kortfristiga placeringar - HRF, koncernen

	Bokfört värde 2011-12-31	Markn.värde 2011-12-31
Likviditetsfond Banco, Swedbank	803	803
Aktier i börsnoterade bolag	3 475	3266
Aktier/andelar övriga bolag	813	926
Nedskrivning av kortfristiga placeringar	-100	
Summa	4 991	4995

HRF's aktier och fonder

Redovisas i kr

SVENSKA AKTIER

Verkstadsindustri

	Antal	Bokfört värde	Marknads- värde
ABB Ltd	281	35 406	36 390
Atlas Copco	660	78 870	97 680
Ericsson	1 848	236 082	130 099
Höganäs AB	75	13 350	15 938
Scania AB	4	568	394
SKF AB	100	13 980	14 560
SSAB B	50	2 353	2 640
Volvo AB	1 100	125 840	82 830

Summa verkstadsindustri	506 449	380 531
--------------------------------	----------------	----------------

Skogsindustri

SCA, Svenska Cellulosa AB	417	52 751	42 075
Summa skogsindustri		52 751	42 075

Kemi & läkemedel

AstraZeneca	113	41 379	35 708
-------------	-----	--------	--------

Summa kemi & läkemedel	41 379	35 708
-----------------------------------	---------------	---------------

Handelsföretag			
Hennes & Mauritz, ser B	12 357	2 615 414	2 734 604
Summa handelsföretag		2 615 414	2 734 604
Fastighet och bygg			
Skanska	125	11 769	14 250
Summa fastighet och bygg		11 769	14 250
Bank o Försäkring			
SEB	1 050	226 699	42 095
Swedbanken	187	21 319	16 671
Summa bank & försäkring		248 018	58 766
Summa svenska aktier		3 475 778	3 265 934
Utländska aktier			
SEB Läkemedelsfond	3 296,3201	27 769	21 152
SEB Teknologifond	1 936,0269	51 587	30 403
SEB Nordenfond	14 727,0509	74 981	179 829
SEB Världenfond	1 303,1932	11 930	11 453
Summa utländska aktier		166 267	242 837
Svenska räntebärande			
Svenska räntebärande, korta			
SEB Likvidtetsfond	20 323,8444	207 741	240 941
SEB Penningmarkandsfond, Lux	112,0000	2 464	2 512
Summa svenska räntebärande, korta		210 205	243 453
Svenska räntebärande, långa			
SEB Obligationsfond flexibel	837,7841	8 326	8 418
Summa svenska räntebärande, långa		8 326	8 418
Summa värdepapper SEB		3 860 577	3 760 642
Depå Swedbank			
Likviditesfond Banco		802 973	802 973
Swedbank Robur Fonder			
Allemansfond V	27,0399	2 585	6 011
Allemansfond IV	2 890,9826	126 938	107 660
Kapitalinvest	11,7444	646	645
Humanfonden	37,0885	18 745	21 049
Summa Swedbank RoburFond		951 887	938 338
Swebank Robur International SICA			
Absolutavk Ränta	171,8142	36 994	42 924
Svensk Likviditetsfond	1 430,7278	191 160	191 632
Summa Swedbank		228 154	234 556
Summa värdepapper Swedbank		1 180 041	1 172 894
Svenska Handelsbanken			

Flermarknadsfond	65,8422	10 186	10 925
Sverige/Världen	47,2544	5 971	7 293
Summa Sv.Handelsbanken		16 157	18 218
Summa värdepapper Sv.Handelsbanken		16 157	18 218
Nordea			
Nordea Sekura	156,8626	34 662	43 337
Summa Nordea		34 662	43 337
Summa värdepapper Nordea		34 662	43 337
Nedskrivning 2011		-100 000	

Summa kortfristiga placeringar	4 991 436	4 995 092
---------------------------------------	------------------	------------------

Not 11	Eget kapital - HRF	Donations kapital	Ändamålsbest medel	Balanserat kapital	Totalt eget kapital
	Ingående balans	258	6 657	16 036	22 951
	Utnyttjade	0	-500	500	0
	Ändamålsbestämda medel	0	500	-500	0
	Årets resultat	0	0	756	756
	Utgående balans	258	6 657	16 792	23 707

Eget kapital - koncernen

Ingående balans	258	6 657	15 809	22 724
Utnyttjade	0	-500	500	0
Ändamålsbestämda medel	0	500	-500	0
Årets resultat	0	0	93	93
Utgående balans	258	6 657	15 902	22 817

Not 12	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter - HRF	2011	2010
	Upplupna löner	843	553
	Semesterlöner	776	825
	Upplupna sociala avgifter	835	741
	Upplupen komptid	305	313
	Övriga interimsskulder	176	253
	<i>Reserverade medel</i>		
	NHS	359	310
	Carl Schmidts fond utdeln. 2010	30	42
	Arvsfondsprojekt		
	Tecken som stöd	189	189
	Bolivia	50	0
	Auris	6	0
	Summa	3 569	3 226

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter - koncernen	2011	2010
Upplupna löner	843	553
Semesterlöner	945	950
Upplupna sociala avgifter	887	780
Upplupen komptid	305	313
Övriga interimsskulder	222	287
<i>Reserverade medel</i>		
NHS	359	310
Carl Schmids fond utdeln.2009	30	42
Tecken som stöd, arvsfondsprojekt	189	189
Övriga poster	56	-
Summa	3 836	3 424

Stockholm 2012-04-18

Jan-Peter Strömberg

Kaljo Kimber

Birgitta Tell

Kerstin Linde

Ulf Olsson

Åke Eriksson

Sune Wadenheim

Kristina Olsson

Marianne Morin

Eva Sten

Therese Fornstål

Hans Ericson
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats 2012-04-20

Mikael Käll

Auktoriserad revisor

Anne Bohman

Arne Andersson

Revisionsberättelse

Till kongressen i Hörselskadades Riksförbund, org. nr 802004-4510

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Hörselskadades Riksförbund för år 2011.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets och koncernens finansiella ställning per 2011-12-31 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat styrelsens förvaltning för Hörselskadades Riksförbund för år 2011.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i förbundet för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

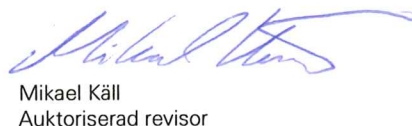
Uttalande

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 20 april 2012

Anne Bohman

Arne Andersson

Mikael Käll
Auktoriserad revisor